

BØRN BLIVER OGSÅ PÅVIRKET, NÅR FORÆLDRENE DRIKKER

Til personalet i daginstitutioner

Du gør en forskel

Børn bliver også påvirket

Alt for mange børn lever i familier med alkoholproblemer. De oplever omsorgssvigt, først og fremmest på det følelsesmæssige område. Typisk reagerer de med at tro, at det er deres skyld, at forældrene drikker. Og ved at isolere sig og tie om problemet.

Hvornår kan du gøre noget?

Du har gode muligheder for at støtte børn, der er belastet af forældres alkoholproblemer. Du er sammen med børnene hver dag og møder også forældrene dagligt. Og du er blandt de første og nærmeste til at opfange signalerne.

Som pædagog står du imidlertid over for den vanskelighed, at alkoholproblemer i familien kan give meget forskellige symptomer. Omvendt kan et symptom som mavepine have mange forskellige årsager. Det kan være et tegn på, at far eller mor drikker for meget. Men også på alt muligt andet.

Når du skal støtte disse børn – og motivere forældrene til at drikke mindre – er det en forudsætning, at du forstår, hvordan børn påvirkes af et alkoholproblem i familien, og ved hvordan du skal handle.

Når alkohol bliver et problem

De fleste forsøger at skjule et for stort forbrug af alkohol og holde facaden. Men du kan være sikker på, at der er et problem – og at der skal reageres – hvis forældre gentagne gange møder op med tegn på at have drukket. Et synligt tegn er et sikkert tegn.

Hvornår bliver alkoholproblemet synligt?

Ligesom børn ofte tier om et alkoholproblem i familien, forsøger forældrene også selv at skjule det og holde facaden længst muligt. Derfor er det vigtigt, at du kender til signalerne fra både børn og forældre. Konsekvenserne bliver nogle gange først synlige, når børnene udviser tydelige fysiske eller psykosomatiske signaler på dårlig trivsel som mavepine, angst, lavt selvværd og tristhed. Eller når forældrenes facade krakelerer, og de ikke længere evner at yde social omsorg og nærvær. Sker det, er en hurtig og samlet indsats nødvendig.

Det er vigtigt at gribe ind

En samlet indsats er nødvendig

At handle i forhold til et barn, hvis forældre drikker for meget, er en faglig opgave. Du og dine kolleger bør være forberedt og have en fælles holdning til opgaven. I kan starte med at lave en alkoholpolitik for jeres institution. Regler for hvor og hvornår der må drikkes alkohol, og hvordan I hjælper en kollega med et alkoholproblem. Det er en god anledning til at diskutere og bearbejde egne holdninger og erfaringer med alkohol.

Håndtering af familier med alkoholproblemer lykkes bedst, hvis institutionen har faste retningslinjer for, hvad den enkelte pædagog kan gøre i forhold til barnet, forældrene, kolleger og socialforvaltning. Det skal ikke være den enkelte pædagogs ansvar at gribe ind. Ansvar er fælles.

Sæt alkohol på dagsordenen

At tage fat på forældres alkoholproblemer er et nødvendigt skridt for at støtte børnene, så de kan trives og udvikle sig. Tal med amtets børne-familiesagkyndige om, hvordan I kan gribe det an.

Hvordan kommer du i gang?

- Lav faste retningslinjer for, hvordan I håndterer alkoholproblemer i jeres institution
 - Tal med amtets børne-familiesagkyndige om at få undervisning i emnet
 - Udarbejd en handlevejledning
 - Bliv inspireret af
 - Fyns Amts handlevejledning til skoler og daginstitutioner. Se Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk/alkohol-boern.
 - Sundhedsstyrelsens materialer "Børn som lever i familier med alkohol- og stofproblemer" og "Børn i familier med alkohol- og stofproblemer: ansvar og opgaver lokalt".
- Du kan få materialet hos Sundhedsstyrelsens publikationer, c/o Schultz Information, tlf. 70 26 26 36, e-mail: sundhed@schultz.dk

Det handler om barnets sundhed og udvikling

Jo tidligere problemet afdækkes, desto bedre for barnet. Nogle problemer kan løses i et samarbejde mellem jer og forældrene. Andre gange er der behov for at inddrage samarbejdspartnere med fx udgangspunkt i en tværfaglig vurdering.

Inddrag altid forældrene og ved behov for samarbejde med andre skal I søge at få forældrenes samtykke. Hvis der er formodning om, at barnet har behov for særlig støtte eller barnets sundhed og udvikling er i fare, har I pligt til at underrette kommunen. Også her skal forældrene inddrages ved, at I informerer dem om det.

Du skal give et skub i den rigtige retning

Hvordan kan du gribe ind?

Som pædagog har du to vigtige opgaver: Du skal støtte børnene i det daglige. Og du skal tale med forældrene om børnenes situation, og om at gøre noget ved alkoholproblemet.

Støtte til barnet

Du kan støtte barnet ved at vise, at du forstår dets virkelighed og reaktioner, og tale med barnet om det. Du kan hjælpe barnet ved at anerkende det og skabe forudsigelighed og tryghed for det i hverdagen i institutionen. Du kan give barnet en oplevelse af, at det godt kan forvente sig mere af andre mennesker. Og at voksne er til at stole på.

Samtaler med forældrene

Din anden vigtige opgave er at arbejde på, at problemet løses. Vejen kan være en samtale med udgangspunkt i børnenes følelser og trivsel. Din opgave er at tale barnets sag, at motivere forældrene til forandring og at pege på rådgivnings- og behandlingsmuligheder. Selve samtalen håndteres bedst, hvis to fra institutionen deltager: Lederen og den pædagog, der har det tætteste forhold til barnet. Lederen bør påtage sig ansvaret for at sige det ubehagelige, så forældrenes forhold til pædagogen med den nære kontakt til barnet beskyttes.

Det nytter noget

Når du tager initiativ til at gribe ind, sætter du noget i gang. Men forvent ikke mirakler. Det er en proces at løse et alkoholproblem. Det samme gælder børnenes problemer. Det nytter at gribe ind – også selvom resultatet ikke ligger lige i den nærmeste fremtid.

Fra 2004 til 2008 gennemfører Sundhedsstyrelsen et landsdækkende projekt, som skal støtte børn i familier med alkoholproblemer. Amtets børne-familie-sagkyndige tilbyder kommunerne:

- Tværfaglige kurser for pædagoger, socialrådgivere og alkoholbehandlere
- Temaundervisning i institutionerne
- Handlevejledninger for indsats i institutionerne
- Hjælp til at gennemføre samtalerne
- Hjælp til det tværfaglige samarbejde

Se Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk/alkohol-boern

Det eneste, der ikke nytter noget, er ikke at gøre noget!